

**UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS**
Facultas Philosophica

Všechna práva vyhrazena.
Toto dílo ani žádnou jeho část není možné reprodukovat,
ukládat do informačních systémů nebo jinak rozšiřovat
bez souhlasu majitelů práv.

Polské filozofické myšlení a medicína

J. Zamojski, M. Petruš, M. Musielak, L. Vladyková, (vyd.)

Košice 2012
Ostrava 2012

- Vědecký redaktor: Doc. Josef Kuře, Ph.D.
Prof. Michał Musielak, Ph.D.
Doc. Marek Petrů, Ph.D.
Jan Zamojski, Ph.D.
- Recenzenti: PhDr. Andrea Klimková, Ph.D.
(Katedra aplikovanej etiky FF UPJŠ v Košicích)
ThLic. Vladimír Šiler, Dr.
(Katedra filozofie FF OU v Ostravě)
- Výkonný redaktor: Doc. Marek Petrů, Ph.D.,
Jan Zamojski, Ph.D.
- Překlad: Czeslaw Widenka
PhDr. Jiří Muryc, Ph.D.
Doc. Eva Zamojská, Ph.D.
Daniel Gunka
- Korektury: Alena Střížová
Miroslav Vlček
- Návrh obálky: Agnieszka Grodzińska

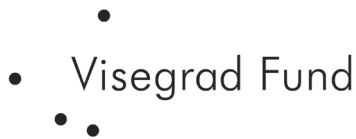
© 2012 Filozofická fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach

© 2012 Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě

spisové číslo: OU 276/2012

ISBN 978-80-7097-991-4 (SK)

ISBN 978-80-7464-196-1 (CZ)

Kniha vyšla s podporou Mezinárodního Vyšehradského fondu v rámci projektu

***Philosophy of medicine in the Czech Republic, Slovakia and Poland;
Visegrad Fund; ID: 21110004.***

Grantee: Poznan University of Medical Sciences

Project Partners: University of Ostrava in Ostrava,

P. J. Šafárik University in Košice

Koordinátor projektu:

Jan Zamojski

Spolukoordinátor za českou a slovenskou stranu:

Marek Petrů

Obsah

Slovo úvodem	8
I. Polská škola filozofie medicíny	11
Tytus Chałubiński, Henryk Hoyer, Władysław Biegański, Zygmunt Kramsztyk, Henryk Nusbaum, Edmund Biernacki, Heliodor Święcicki, Kazimierz Trzebiński, Władysław Szumowski, Ludwik Zembrzuski, Adam Wrzosek, Kazimierz Filip Wize	12
Polská škola filozofie medicíny: Fragmenty	
Jan Zamojski	82
Několik úvah o filozofii medicíny a o polské škole filozofie medicíny	
II. Filozofie a medicína. Medicína a filozofie	97
Leszek Kołakowski	98
Mýtus v kultuře analgetik	
Zygmunt Bauman	104
Smrt – moderní a postmoderní	
Jan Hartman	111
Ontologická analýza „nemocné existence“ (bioetické studium)	
Andrzej Szczeklik	118
O intuici	

III.	Texty zaměstnanců a spolupracovníků Katedry společenských věd Medicínské univerzity Karola Marcinkovského v Poznani	123
	Michał Musielak	124
	Kazimierz Filip Wize	
	Jarosław Barański	136
	Kompenzační funkce současné medicíny. K utopii v lékařství	
	Ewa Baum	151
	Genetické inženýrství v totalitním systému antiutopie	
	Jadwiga Wiertelwska-Bielarz	162
	V čem spočívá význam bioetiky?	
	Aleksandra Fryś	172
	Sterilizace lidí z pohledu katolické a laické etiky	
	Agnieszka Ryczek	182
	Koncepce morálního statutu Petera Singera	
	Jan Wawrzyniak	188
	Problematika eutanazie z perspektivy etického neonaturalizmu	
	Michał Musielak, Izabela Rzyska	203
	Jak morálně způsobili jsou studenti porodnictví	
	O autorech	215
	Summary	231
	Rejstřík	233

Slovo úvodem

Kniha *Polské filozofické myšlení a medicína* vycházející současně s knihou *Filozofia medycyny w Czechach i na Słowacji* (Poznaň) jsou zakončením projektu *Philosophy of medicine in the Czech Republic, Slovakia and Poland* podporovaného Mezinárodním vyšehradským fondem. Jeho myšlenka se zrodila během korespondence s **Markem Petrů**, jemuž jeden z nás, Jan Zamojski, položil otázku, jaké konotace v české a slovenské vědecké literatuře má pojem filozofie medicíny. Marek navrhl, abychom přeložili, vyměnili si a navzájem vydali několik textů, které bychom s touto oblastí spojili. Tato myšlenka okamžitě získala podporu druhého z nás, Michała Musielaka, a navíc se změnila v nápad, aby tyto texty byly vydány knižně.

My – Češi, Slováci a Poláci – snad proto, že máme k sobě jazykově blízko, si málokdy všimáme toho, jak klamná tato blízkost je, jak se kvůli ní stáváme pohodlnými a jak snadno vede ke vzájemným stereotypům. Kdybychom ty nejrozšířenější z nich chtěli promítnout do problematiky, která nás zajímá, nebylo by polské filozoficko-medicínské myšlení (zvláště bioetika) ničím jiným než pouze formou katolické etiky. Naproti tomu adekvátní myšlení našich partnerů – zvláště české – by nebylo ničím jiným než neoliberalní a utilitární formou reflexe myslitelů pocházejících z nejateističtější společnosti v Evropě. My jsme však zcela určitě redigovali knihy, které tyto stereotypy popírají, i když se snaží dát hlas zástupcům každého z hlavních postojů. Kniha *Polské filozofické myšlení a medicína* vystihuje podle našeho názoru skutečný stav věcí hlouběji a pravdivěji než výše uvedený stereotyp. Tento skutečný stav věcí není samozřejmě jednoznačný, což vede redaktory k nutnosti určitého výběru. A každý výběr může být příčinou zklamání.

Kniha obsahuje české překlady textů polských autorů, věnovaných vztahům filozofie a medicíny a filozofii medicíny a jejím dějinám. První část obsahuje fragmenty děl z let 1874-1948, která napsali polští lékaři vytvářející v evropském měřítku originální intelektuální formaci – takzvanou **polskou školu filozofie medicíny**. Po nich následuje **text, který analyzuje výzkumné tendence vůči této škole** a zabývá se vztahy mezi takovými pojmy jako filozofie, medicína, polská filozofie medicíny, polská škola filozofie medicíny.

Druhá část knihy předkládá texty známých intelektuálů a učenců: **Leszka Kolakowského, Zygmunta Baumana, Jana Hartmana a Andrzeje Szcze-**

klika; obsahy těchto prací mohou být posuzovány v kontextu vztahu medicíny a filozofie.

Třetí část tvoří **práce pracovníků a spolupracovníků Katedry společenských věd Medicínské Univerzity Karola Marcinkowského v Poznani**, které se týkají různých problémů z okruhu filozofie medicíny a bioetiky a vyznačují se různými metodologickými přístupy; tvoří kontinuum – od textu z oblasti historie filozofie medicíny přes úvahy týkající se lékařství jako jevu ve vybraných filozofických a společenských kontextech a přes bioetické otázky až po text z pomezí etiky a empirické sociologie.

Realizace projektu *Philosophy of medicine in the Czech Republic, Slovakia and Poland* by nebyla možná bez podpory a pomoci mnoha osob. Děkujeme **Radě velvyslanců Mezinárodního vyšehradského fondu** za uznání našeho projektu a jeho podporu. Aby nám však tato pomoc mohla být poskytnuta, bylo třeba nejen tento zajímavý projekt přihlásit, ale zároveň získat vysoké školy, které by byly ochotny poskytnout pro jeho realizaci vlastní finanční prostředky. Mnohokrát tedy děkujeme Jeho Magnificenci panu rektorovi Medicínské univerzity Karola Marcinkowského v Poznani, **prof. MUDr. Jacku Wysockému, DrSc.** za podporu projektu a za to, že nám po celou dobu jeho realizace věnoval svoji přízeň. Děkujeme Jeho Magnificenci panu rektorovi Ostravské univerzity v Ostravě, **prof. RNDr. Jiřímu Močkořovi, DrSc.** a panu děkanovi Filozofické fakulty téže univerzity **prof. PhDr. Aleši Zářickému, Ph.D.**, Jeho Magnificenci panu rektorovi Univerzity P. J. Šafárika v Košicích, **prof. MUDr. Ladislavu Mirossayovi, DrSc.** a panu děkanovi Filozofické fakulty téže univerzity **prof. PhDr. Jánovi Gbúrovi, CSc.** za souhlas s partnerstvím při realizaci projektu, což považujeme za velkou čest. Jejich Magnificence a pánové Děkani tak v praxi prokázali, že spojení lékařství a humanistiky není pouze prázdným slovem. Při realizaci projektu jsme se setkávali také s přízní a pomocí orgánů Fondu, za což patří srdečné poděkování výkonnému řediteli Mezinárodního vyšehradského fondu panu **Zbigniewu Machejovi**.

Poděkování za pomoc při vydání knihy *Polské filozofické myšlení a medicína* patří také **prof. PhDr. Zdeně Kalnické, CSc.**, která neváhala projekt zaštitit jak finančně tak svou autoritou, **doc. Mgr. Markovi Otiskovi, Ph.D.**, který sehrál klíčovou roli při rozhodování o podpoře projektu na Ostravské univerzitě, a rovněž **Doc. PhDr. Ľubov Vladykové, Ph.D., PhDr. Andreji Klimkové, Ph.D.** a **ThLic. Vladimíru Šilerovi, Dr.** Za meritorní pomoc

a odborné posouzení textu děkujeme **Doc. Mgr. Josefu Kuře, Dr. phil.**, jehož jsme během realizace projektu a v souvislosti s projektem měli čest a radost přivítat v Polsku.

Je nám velkou ctí, že se mezi autory textů nacházejí významné osobnosti. Z celého srdce děkujeme **Tamaře a Agnieszce Kolakowským** za souhlas ke zveřejnění textu **Leszka Kolakowského**, a **Jerzemu Illgowi** a **Anně Rucińskiej** z Vydavatelství ZNAK za souhlas ke zveřejnění textu **Andrzeje Szczeklika**. Poděkování patří rovněž **Marku Derewieckému** za souhlas ke zveřejnění fragmentů textů z knihy *Filozofia medycyny Władysława Szumowského* podle reedice z roku 2007. Skutečně poctěni jsme souhlasem **Zygmunta Baumana** ke zveřejnění jeho autorského textu v naší knize; děkujeme za něj. Za vyslovení souhlasu děkujeme rovněž **Janu Hartmanovi** a cítíme se poctěni zájmem, s nímž se u něj náš projekt setkal.

Děkujeme všem **kolegyním a kolegům**, kteří projevíli zájem o zveřejnění textů v této knize.

Mimořádnou pomoc při realizaci projektu prokázaly **Judita Nagyová** a **Katarína Hubová** z Visegrádského fondu, kvestor naší medicínské univerzity **Barbara Łakomiak**, a rovněž **Małgorzata Brzoskowska**, **Beata Charasny**, **Bożena Raducha**, **Renata Duda**, **Mirosława Grabarczyk**, **Marlena Zduniewicz**, **Magdalena Rolska**, **Izabela Jelińska** a **Ewa Skibińska**.

Speciální poděkování patří **Evě Kaniewské**, s jejímiž znalostmi o spolupráci naší univerzity se zahraničím jsme vždy mohli počítat.

Děkujeme **Evě Zamojské** zvláště za kompetentní úpravy překladů do českého jazyka a ve dvou případech za opětovný překlad.

Děkujeme **překladařům, korektorům, pracovníkům vydavatelství, všem**, kteří přispěli k vydání této knihy.

Michał Musielak, Jan Zamojski

Polské filozofické myšlení a medicína

Sadzba a grafická úprava: Alena Střížová

Obálka: Agnieszka Grodzińska, Alena Střížová

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Ostravská univerzita v Ostravě

Odborné poradenstvo: Univerzitná knižnica UPJŠ v Košiciach
<http://www.upjs.sk/pracoviska/univerzitna-kniznica>

Rok vydania: 2012

Rozsah strán: 240

Vydanie: prvé

Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o.

ISBN 978-80-7097-991-4 (SK)

ISBN 978-80-7464-196-1 (CZ)